

Vårt Land, lørdag 17.4.93

Forhandlingsstart med EF.

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Mandag i påskeuken åpnet Norges forhandlinger om medlemskap i EF. Samme dag møttes sosialdemokratiske partiledere fra Norge, Sverige, Danmark, Finland, Tyskland og Storbritannia i København for å drøfte verdiskapning, miljø og sysselsetting. Danmarks statsminister Paul Nyrup Rasmussen, som dette halvåret også er formann i EF, hadde invitert til København-møtet som tok utgangspunkt i hva Arbeiderpartiet og andre sosialdemokratiske partier vil med Europa.

En fremsynt politikk for vår verdensdel må sette menneskene i sentrum. I Europa er nesten 20 millioner mennesker uten arbeid. Samtidig er situasjonen i hvert enkelt land preget av store uløste oppgaver. Ut over 80-tallet var politikken i store og viktige land preget av en sterk tro på at hvis bare markedskreftene fikk virke, ville det gi dynamisk vekst og sysselsetting. Myndighetenes rolle i den økonomiske politikken ble i 80-årene betegnet som et problem snarere enn som en mulighet. Men markedet alene var ikke svaret. Det ble nok en gang bekreftet. Samfunn der den økonomiske politikk er ikke å ha noen økonomisk politikk, klarer ikke å løse oppgavene.

Nå har pendelen gjort sitt utslag i liberalistisk retning og er på full fart tilbake. Troen på politikkenes muligheter er på vei tilbake i mange land. I USA er dette helt tydelig under den nye presidenten. EFs vekstvedtak fra Edinburgh-møtet før jul peker også mot en økende vilje til samordnet politisk handling for vekst og sysselsetting.

I Europa, med så mange land og regjeringer som er avhengige av hverandre, opplever vi at det hvert land kan gjøre alene mot ledigheten ikke gir de resultater vi ønsker.

Landene er så gjensidig avhengige av hverandre, med all handelen på tvers av landegrensene, at tradisjonelle tiltak i ett land ikke virker. De kan tvert imot føre til renteøkninger og økende belastning av offentlige budsjetter. Dette kan oppveie de positive virkninger som statlige tiltak ellers ville ha. Derfor er vi så avhengige av at landene samarbeider og samordner sine tiltak slik de virker som de skal og ikke bare flytter problemene rundt fra land til land.

Hvis det hadde vært mulig å finne noen egen norsk vei til full sysselsetting for Norge, ville regjeringen selvsagt ha valgt den for lenge siden. Men slik er det dessverre ikke. Det vi trenger er samarbeid mellom europeiske land om en fremsynt økonomisk politikk og om å fremskynde innsatsen på viktige områder som miljø, arbeidsmarketspolitikk, investeringer og utdanning; innsats som Europa trenger nå.

Det var et initiativ i denne retning Regjeringen tok overfor EF- og EFTA landene i november i fjor. Initiativet tok utgangspunkt i EØS-avtalens bestemmelse om samarbeid om økonomisk politikk og pengepolitikk. Initiativet ble godt mottatt, og nå foreberedes det et møte mellom EF og EFTA-landenes finansministre 19. april. På dette møte venter vi at flere land vil kunngjøre tiltak som samlet vil gi tiltrengte impulser.

Europa kan ha det beste miljø, den beste arbeidskraft og den høyeste sysselsetting i verden. Men det kommer ikke av seg selv. Det kommer heller ikke ut av den politikk som EF fører idag alene. Men det kan komme, hvis flere krefter kan få EF-landene til å føre en mer offensiv politikk i årene som kommer. Når vi ønsker medlemskap i EF, er det for å være med å skape en slik felles politikk som setter sysselsetting og miljø i sentrum.

Enhver deltakelse i forpliktende internasjonalt samarbeid har sine fordeler og sine ulemper. Hvis vi ikke vinner forståelse for grunnleggende norske interesser som er særegne for oss, kan prisen bli for å bli med i EF bli for høy. Under åpningene av forhandlingene med EF redegjorde Handelsministeren for de særegne forhold i Norge som EFs regler idag

ikke tar tilstrekkelig hensyn til. EF-kommisjonen skriver i sin vurdering av den norske søknaden at ulemper knyttet til landbruksvirksomhet i arktiske og sub-arktiske strøk, den lave befolkningstettheten og høye transport-kostnadene representerer nye omstendigheter som ikke er dekket av dagens EF-regler.

Vårt mål er å finne løsninger som gjør at vi kan sikre bosettingen og drive jordbruk i hele landet. Og de løsningene skal ikke være unntak, men en del av et utvidet EF, som også vi skal være med og utvikle videre. Vi vil arbeide for at EFs regelverk utvides og utvikles for å passe til norsk og nordisk virkelighet. Dette vil det bli forhandlet om, og regjeringen har sagt klart fra om hvor vi ser problemer.

Det handler om å beholde kontrollen med ressursene i havet, og petroleumsressursene, om å beholde og utvikle et levedyktig landbruk under forhold som gir lav avkastning pr. arealenhet, og et levende livskraftig bygde-Norge.

Skal Norge være med å forme de beslutninger og den virkelighet som mest av alt vil avgjøre grunnlaget for vår velferd og våre utviklingsmuligheter som nasjon inn i neste århundre, så er det gjennom å delta fullt ut i politisk samarbeid i Europa.

Det er ikke bare i Norge at det er debatt om EF. Ut fra det vi har sett det seneste år kan jeg forstå mye av den skepsis mange føler. Men svaret ligger ikke i å vende ryggen til behovet for samarbeid og heller være seg selv nok. Gjør vi det må vi ta til takke med å håpe at EF-samarbeidets vedtak og politiske veivalg også tjener oss. Håp er viktig, men vilje til handling og deltagelse gir større muligheter.